

ALKMAAR. 3.

GROOT NOORDHOLLANDSCH KANAAL.

Dit kanaal, in drie panden verdeeld, vereenigt het IJ met het Nieuwe Diep. Het eerste pand begint aan de Willemsluizen tegenover Amsterdam en loopt door de Volerijk en Waterland naar de schutsluis te Purmerend.

Table with 2 columns: Lengte in ellen, Diepte onder A.P. Rows include Van de Willemsluizen tot aan de schutsluis te Purmerend, etc.

ZEEWERING.

De zeevering bestaat uit de duinketen welke zich langs de Westkust van het vasteland van Noordholland onafgebroken uitstrekt van de grens der provincie Zuidholland tot aan het zuidende der Hondstossche zeevering.

De lengte van de duinketen van het zuidende der Hondstossche zeevering tot aan de grens der provincie Zuidholland is 45392 el. De breedte is zeer verschillend en bedraagt gemiddeld: ter hoogte van het dorp Wijk aan Zee 1800 el; ... Custricum 3700 ... Eijmond aan Zee 1500

POLDERS, ENZ.

Polders. Op de kaart is de waterstaatkundige toestand getekend. De administratieve indeeling is boven de kaart omschreven. Hoogheemraadschap van de uitwaterende sluisen in Kenemerland en Westfriesland.

DROOGMAKERIJEN EN BEDIJKINGEN.

De Beemster, sedert 1612 drooggemaakt, is na den Haarlemmerveerpolder de grootste der droogmakerijen. Hij is ontstaan uit de aloude stroom Binestra, die zich langzamerhand uitgebreid en in een meer veranderde.

BOEZEMS.

Oppervlakte van den boezem ongeveer 2000 B. Oppervlakte der polders die op den boezem uitwateren ongeveer 77500 B. Borendien ontvng de boezem, in sommige omstandigheden het water van Raamsmaatsboezem.

Table with 2 columns: Year (1608-1612), Value (21-43). Rows: in 1608, 1609, 1610, 1611, 1612.

POLDERS DIE GEHEEL OF GEDEELTELIJK OP DE KAART VOORKOMEN.

Administratieve indeeling.

KAVEL WATERLAND.

Noordholland.

Schermer. (Bestaande uit vijfteen waterstaatkundige polders, waarvan op de kaart voorkomen: polder de Matten en de polders Boven G, H, Boven G, H, I, K, L, M, N, O.) Eilandspolder. (Bestaande de waterstaatkundige polder Meeuwijerpolder.) Noordindermeerpolder. Sapmeerpolder. (Deze polder ligt gemeen met den Noordindermeerpolder.) Grafmerpolder. Polder Starnmeer en Kamerhop. (Bestaande uit de twee waterstaatkundige polders van dien naam.) Beemster. (Bestaande uit zes waterstaatkundige polders, waarvan op de kaart voorkomen: Boeserpolder, Middelspolder, Lage Kijpolder.) Polder Wormer Jasp en Nek.

Schaalsmeerpolder. Wijde Wormer. Polder Enge Wormer. Polder Westzaan. Karmelkspolder. Markerpolder. Oostvonderpolder. (Deze polder ligt gemeen met den Markerpolder.) Kogerpolder. Westwouderpolder. Polder het Woud. Krommerpolder. Polder Assendelft. (Bestaande uit drie waterstaatkundige polders, waarvan op de kaart voorkomen: Noorderpolder en Zuiderpolder.) Polder de Noorderbuitendijken.

DUINKAVEL.

Polder de Wijkeroek. Polder de Uitgeester- en Heemskerker-Noord- en Zuidbroek.

Polder van Beroon. (Deze polder ligt gemeen met den polder de Uitgeester- en Heemskerker-Noord- en Zuidbroek.)

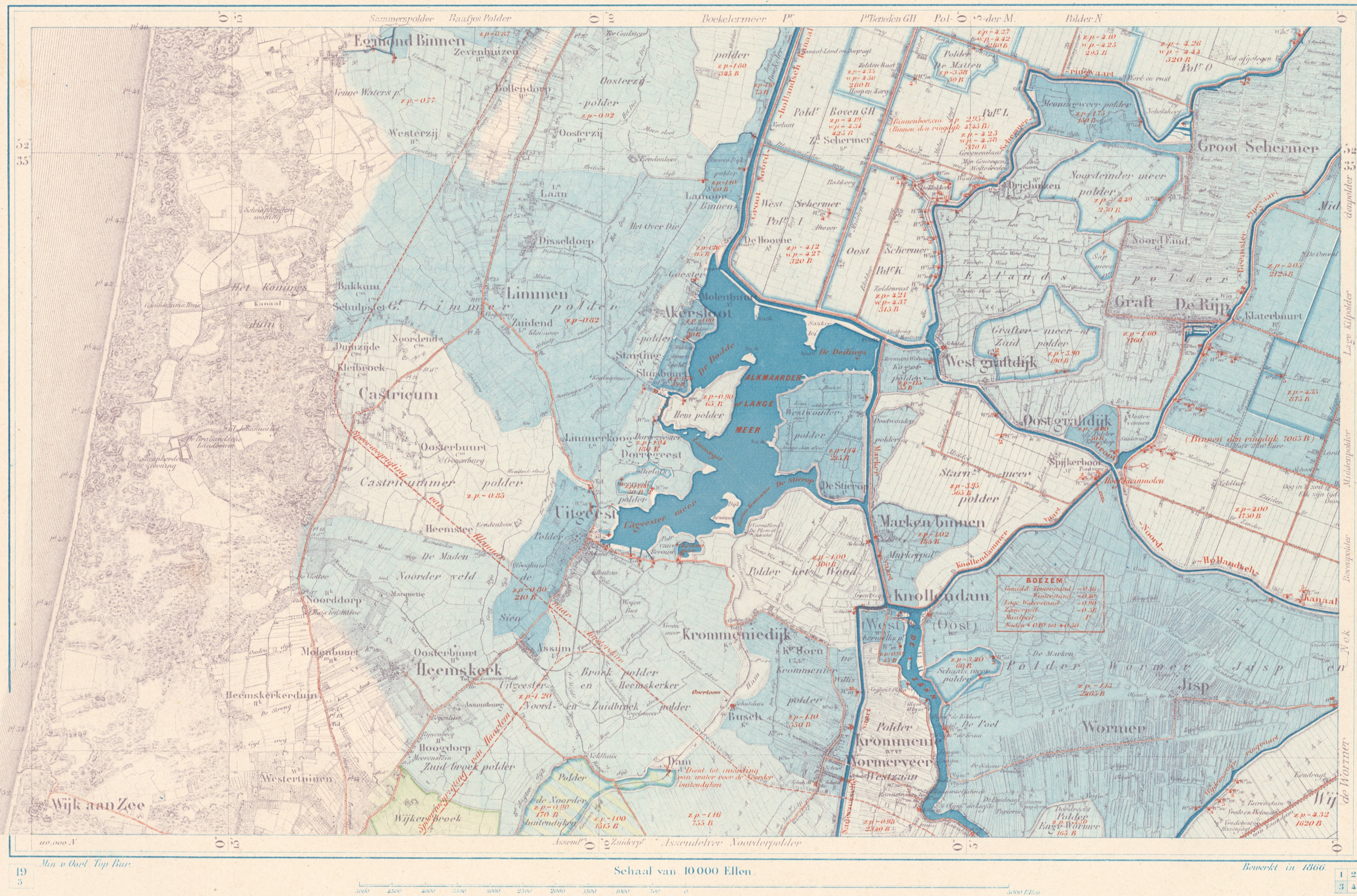
Polder de Zien. Castricummerpolder of het Castricummerveld. Dorregeesterpolder. Dielsmaerpolder. Hempterpolder. Groot Limmerpolder. Klaas-Hoornpolder. Kijf- of Middelbuurtpolder. Binnengeesterpolder. Zwartdijkpolder. Boekelerpolder. Boekelermeerpolder. Oostersijpolder met het Lood. Vennewaterpolder. Baafjespolder. Sammerspolder.

TOELICHTING.

De polders op de kaart hebben de kleur van den boezem, waarop zij uitwateren, in verschillende tinten. Bij uitwatering op meer dan één boezem is de kleur diervooreenkomstig gestreep. Polders, door een bias van donkerder tint omgeven, brengen het water niet regtstreks op den boezem; maar eerst op een anderen polder, of op een gemeenschappelijken binnenboezem. De alzoo bij elkander behorende polders hebben gelijke tint.

VERKLARING DER TEEKENS.

Schepradwatermolen. Vijzelwatermolen. Teeken ter onderscheiding van seinmolens. Kleine watermolens. Bij bemalingswerktuigen, die het water op den boezem uitslaan, is geen cijfer gesteld; bij die, welke het aan de uitslaande molens toemalen, het cijfer 2; bij weder lager geplaatste het cijfer 3; enz. Uitwateringslus (U. sl.) Sluizen die U. sl. en S. sl. tevens zijn, of die tot een ander doel dienen, zijn aangegeven door het eerste teeken en weder omschreven. Duiker onder door een waterleiding. Overtroom. Peilschaal. Peilmerksteen. Zomerpeil van polders. Winterpeil van polders. Straat-, grind-, schulpwegen, enz. De groote der polders is gegeven in Bunders, volgens meting op de kaart. Getallen, met het teeken + of - er voor geplaatst, geven hoogten aan in ellen boven of beneden Amsterdamsch peil (A.P.)

BOEZEMS.

Kleur van de regtstreks op zee uitwaterende voorboezems en polders. (Veronderstelde kleur van de zee.) Schermerboezem.

Oppervlakte van den boezem ongeveer 2000 B. Oppervlakte der polders die op den boezem uitwateren ongeveer 77500 B. Borendien ontvng de boezem, in sommige omstandigheden het water van Raamsmaatsboezem. De gemiddelde waterstand, over de tien jaren 1856 tot 1865, waargenomen te Alkmaar, was: Zomerstand 0.56, Winterstand 0.40.

Uitengeroon lage stand: 26 Junij 1865 — 0.90, waargenomen aan de Jakob Klanssensluis. De waterstanden worden waargenomen te Purmerend, Alkmaar, Jakob Klanssensluis, Zijperschutsluis, Nieuwediep en bij den bovenmolen van den Starnmeerpolder bij Spijkerboor.

Het maaspeil is A.P. Het zomerpeil is — 0.58. De hoogte der kuden is in den regel + 0.10 tot + 0.50, doch voor eenige polders bedraagt die hoogte niet meer dan A.P. en reikt voor de Beemster tot + 1.75. Tot waterlozing heeft Schermerboezem tien sluizen, te weten: vijf op het IJ: de Nauwerasche schutsluis; de Duikersluis te Nauweras; de Groote schutsluis te Zaandam; de Kleine " " " de Duikersluis " " en vijf op de Zuiderzee: de Graven- of Grafelijkheidsluis te Monnikendam; de Schutsluis te Edam; de Zuiderluis te Schardam; de Noorderluis " " de Hornsluis te Lutjeschardam.

Tot lozing kunnen ook nog dienen vier sluizen in de haven van het Nieuwediep en de van Ewijkssluis in de Anna-Paulowapolder.

VERWIJZING.

Uitvoerige opgaven omtrent het beheer der polders, enz. en in het algemeen omtrent waterstaatsaangelegenheden worden gevonden in het werk: De zeeveringen en waterschappen van Noordholland door Mr. G. de Vries, Az. Haarlem, Johannes Enschedé en Zonen. 1864. Bijzonderheden omtrent de droogmakerij de Beemster, vindt men in: J. Bouman, Bedijking, opkomst en bloei van de Beemster. Purmerend, J. Schuitmaker. 1857.

Buiten den polder heeft deze droogmakerij, ten gevolge van benadeeling van bestaande toestanden vóór de droogmaking te onderhouden de Nauwerasche schutsluis en de Nauwerasche vaart met de dijken ter wederzijds behalve langs den Assendelfter- en den Assendelfterpolder. Deze droogmakerij is voor de bemaling verdeeld in 14 polders, die het water op een gemeenschappelijken binnenboezem uitslaan. Deze binnenboezem wordt op Schermerboezem afgemalen. De Starnmeer en Kamerhop, is bedijkt en drooggemaakt krachtens ootrooi van 30 Maart 1632, verleend door de Staten van Holland en Westfriesland aan de regenten van de Rijk. Eerst in 1642 werd de ringdijk gesloten. De verkaveling had plaats 17 Augustus 1643. De Enge Wormer is bedijkt en drooggemaakt krachtens ootrooi verleend door de Staten van Holland en Westfriesland, van 27 November 1631, aan de regering van Wormer. De verkaveling had plaats 16 Julij 1638. De Boekelermeer, welke reeds drooggemaakt, maar na het beleg van Alkmaar vervalst was in een moeras herschapen was, is krachtens ootrooi van 1711, verleend door de Staten van Holland en Westfriesland wederom drooggemaakt.

De Grafmer is bedijkt en drooggemaakt krachtens Koninklijk besluit van 5 Maart 1842, n°. 70, later gewijzigd bij Koninklijk besluit van 21 Augustus 1845, n°. 55. In de concessie was bepaald, dat deze polder zijn uitwatering zou hebben op het Groot Noordhollandsch kanaal. Hiertoe was een stoommachine aan de boorden van dit kanaal geplaatst, waarheen het water met een steenen duiker onder het Eilandspolderwater door geleid werd. De machine van 25 à 30 paardenkracht voldeed niet en werd vervangen door twee watermolens op een gang, die het water in een molenkolk opmaalden, waaruit het door een steenen duiker onder het Eilandspolderwater doorgebragt werd in een voorwaterloop die het in het kanaal afvoerde. In den nacht van 30 December 1859 sprong de steenen duiker en werd door de stuiting van de waacht-door in den voorwaterloop de inundatie van den Eilandspolder voorkomen. Het water van de molenkolk van den Grafmerpolder was nu in gemeenschap met het Eilandspolderwater. Nadat tijdelijk door een stoommachine van 10 paardenkracht het overtollige water van den Grafmerpolder op den Eilandspolder werd geloosd, is eindelijk bij besluit van 4 Maart 1863, de voortdurende uitwatering op dezen polder vervaardigd en geregeld, waarna de bemaling, met afwijking van de oorspronkelijke concessie, in den tegenwoordigen toestand is gebragt.